

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre... 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagybányai Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok el- 'Előfizetések és hirdetések'
 saadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők

BÉKEAJÁNLATOT TETTÜNK.

Általános fegyverszünetet és békét indítványoztunk.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Magyarország, Ausztria, Németország és Törökország elhatározta, hogy általános fegyverszünet megkötése és béketárgyalások megkezdése céljából az amerikai Egyesült Államokban érdekképviselőjükkel megbízott kormányok útján egyidejűleg az Egyesült-Államok elnökéhez fordulnak. Ezen elhatározás végrehajtásaképpen a külügyminiszter tegnap táviratilag megbízta a stockholmi magyar és osztrák követet, kérje fel a svéd királyi kormányt, hogy e hó 4-én a következő táviratot juttassa Wilson elnök kezébe:

A magyar és osztrák monarchia, amely a háborút mindig csak mint önvédelmi harcot folytatta és ismételten kifejezte készségét arra, hogy a vérontásnak véget vessen és igazságos és becsületteljes békéhez jusson, ezennel azzal az indítvánnyal fordul az amerikai Egyesült-Államok elnökéhez, hogy vele és szövetségeseivel azonnali fegyverszünetet kössön szárazföldön, tengeren és a levegőben és közvetlenül csatlakozóan békekötésről tárgyalásokba bocsátkozzék, amelyekre nézve Wilson amerikai elnök 1918 január 8-án a kongresszushoz intézett üzenetének tizennégy pontja és a Wilson elnök ur 1918 február 12-iki beszédében foglalt négy pont szolgálnának alapul, figyelembe vétetvén Wilson elnök urnak 1918 február 27-iki fejtegetései is.

Wilson 14 pontja.

Wilson ez évi január 8-án intézte az Egyesült-Államok kongresszusához azt az üzenetét, amelyben tizennégy pontba összefoglalva leszögezte a világbéke feltételeit. Ez a tizennégy pont így hangzik:

1. Minden békeszerződés nyilvános legyen és hogy ne legyenek többé titkos nemzetközi szerződések.
2. A tengeri hajózás teljes szabadsága.
3. Minden gazdasági korlátozás lehető leg gyors megszüntetése és minden nemzet kereskedelmi viszonyának egyenlősége.
4. A népek fegyverkezését a belső biztossággal megegyező mérték legkisebb fokára szállítják le.
5. Az összes gyarmati követelések szabad, őszinte és teljesen pártatlan rendezése, amely azon alapul, hogy szigorúan követik azt az alapelvet, hogy az összes szuverenitási kérdések eldöntésénél az érdekelt lakosság érdekeinek kell, hogy ugyanannyi súlyuk legyen, mint a kormányok jogos követeléseinek, amely kormányok jogainak határt kell szabni.
6. A pont az egész orosz terület kiürítésére és az Oroszországot illető összes kérdések oly módon való szabályozására vonatkozik, amely a világ többi nemzeteinek legjobb és leghasznosabb együttműködését biztosítja.
7. Belgiumot ki kell üríteni és ismét helyreállítani, anélkül, hogy kísérlet történjen arra nézve, hogy korlátozzák szuverenitását.
8. Az egész francia területet fel kell szabadítani és a megszállt részeket helyre állítani. — Azt az igazságtalanságot, amely Franciaországot érte Poroszország által az 1871. évben az elzász lotharingiai kérdés

ben és amely a világbékét közel 50 év óta nyugtalanította, jóvá kell tenni.

9. Az olasz határok kiigazításának világosan felismerhető nemzeti vonalak szerint kell megtörténnie.

10. Ausztria-Magyarország népeinek amelyeknek helyét a nemzetek között meg kell tartani és biztosítani kívánjuk, a legelső alkalommal lehetővé kell tenni autonóm fejlődésüket.

11. Romániát, Szerbiát és Montenegrót ki kell üríteni és a megszállott területeket helyreállítani. Szerbiának szabad és biztos kijáratot kell adni a tengerhez.

12. A mostani oszmán birodalom török részének biztosítani kell a szuverenitást biztos élvezetét, de a többi nemzetiségeknek, amelyek most török uralom alatt állanak, kétségtelen biztosítékokat kell adni autonóm fejlődésük feltétlen zavartalanítása tekintetében. A Dardanellákat, mint szabad átjáró utat, az összes nemzetek hajói és kereskedelme számára, nemzetközi garanciák mellett meg kell nyitni.

13. Független lengyel államot kell létesíteni, amelyhez a kétségtelenül lengyel lakosság lakta terület is csatolandó. Lengyelországnak szabad kijáratot kell adni a tengerhez és gazdasági függetlenségét és területi integritását nemzetközi szerződés által kell garantálni.

14. Meg kell teremteni a népek általános szövetségét. Külön szerződésekkel kell gondoskodni arról, hogy a nagy és kis államok politikai függetlensége és területi integritása kölcsönös garanciák által biztosítottassék.

Az 1918 február 12-iki alapelvek, amelyekre mostani békeajánlatunk is hivatkozik, a következő:

1. A végleges megegyezés minden egyes részének igazságosan és oly kiegyezésen kell felépülnie, a melyről legvalószínűbb, hogy tartós békét fog előidézni.

2. Népeket és tartományokat nem lehet az egyik államfőnökségből egy másikba áttolni, mintha csupán tárgyakról, vagy kövekről volna szó valamely játékban.

3. De oly területi kérdéseket, a melyeket ez a háború felvetett, az illető lakosság érdekében és javára, nem pedig a versengő felek kiegyezése vagy kompromisszuma egy része gyanánt kell megoldani.

4. Minden világosan körülírt nemzeti igényt oly messzemenő módon kell kielégíteni, a mint csak lehetséges, a nélkül hogy új elemeket, vagy a viszály és ellentét régi elemeinek megörökítését, a mely Európa és ezzel együtt az egész világ békéjét csakhamar ismét megzavarná, felvegyenek.

A népszövetség feltételei.

Hivatkozik még mai békeajánlatunk Wilson legutóbbi (szeptember 27-iki) beszédére, a melyben a népszövetségről nyilatkozott.

Azt mondta, hogy a béke résztvevői között akadhatnak megbízhatatlan emberek, tehát a békekötéssel egyidejűleg meg kell állapítani a garanciákat, a melyek a népszövetség létrejöttét és fennmaradását biztosíthatják.

Ezek a feltételek a következők:

1. A pártatlan igazságosság, a melyet szolgálni kell, nem tűr meg semmiféle különbséget azok között, a kikkel szemben igazságosak kívánunk lenni és azok között, a kikkel szemben nem akarunk igazságosak lenni. Oly igazságosságnak kell lennie, amely

nem ismer kedvezésben részesítetteket és nem ismer fokozatokat, hanem csak egyenlő jogokat a résztvevő népek szempontjából.

2. Bármely egyes nemzetnek, vagy a nemzetek bármely csoportjának különös, különálló érdeke nem lehet alapja az egyezmény bármely részének sem, ha az nem fér össze valamennyinek közös érdekével.

3. A népszövetség közös családjában nem állhat fenn semmiféle kötelék, semmiféle szövetség, sem bármiféle külön szerződés vagy egyezmény.

4. A szövetségen belül nem állhat fenn külön önző gazdasági kombináció. A gazdasági bojkottnak bármiféle formában való alkalmazása, kivéve a teljes hatalmat, amelyet a népszövetség ad, hogy gazdasági büntetéseket a világpiacon való kizárás útján rójanak ki s ez is csak eszköz lehet a fegyverre és ellenőrzésre.

5. Valamennyi nemzetközi egyezményt és szerződést, bármiféle természetű legyen, teljes terjedelmében közölni kell a világ többi részével. A külön szövetségek és gazdasági rivalitások, valamint ellenségeskedések a modern világban bőséges források voltak olyan terveknek, amelyek a háborút előidézték. Az olyan béke, amely ezeket határozott kifejezésekkel ki nem zárná, nem volna őszinte és bizonytalan volna.

Ezek azok a békepontok és beszédek, amelyeket mai békejavaslatunk megemlít és amelyek alapján szövetségeseinkkel egyetértve, indítványoztuk a béketárgyalások megindítását és a fegyverszünet megkötését.

A Matin Versaillesben kívánja a béketárgyalások megtartását.

Berlin, október 5.

A Matin nem fogadja el Buriánnak azt a gondolatát, hogy a tárgyalások egy semleges államban vezetessenek és azt írja, hogy Versailles volt az a hely, a hol a német császárságot megalapították és ennek kell lennie annak a helynek is, ahol a mostani béketárgyalásoknak is le kell folyniok.

A németek kezdték az új békeajánlatot.

Bécs, október 5.

Wilsonnak minden bizonnyal már kezében van békejegyzékünk.

Most már közölni lehet, hogy ennek az új békelépésnek kezdeményezése a német birodalmi kormány részéről indult ki és monarchiánk, ugyisintén Törökország ahhoz természetesen készséggel hozzájárult. Nagy figyelmet érdemel az a körülmény, hogy Wilson pontozatai közül a nyolcadik visszahívó követeli Elzász Lotharingiát Franciaország számára, a 13. pont pedig független, szabad lengyel államot köt ki feltételül, a mely államtest a lengyellakta területeket mind magában foglalja és szabad utat biztosít az új lengyel államnak a tengerhez, a mi alatt csak a danzigi kikötő átengedése érthető. — Ha tehát Németország elfogadta Wilson régebbi feltételeit, azzal lemond Elzász Lotharingiáról és Poroszország lengyel területeiről.

* Zeneoktatás. Láposy Erzsébet zene-tanárnő Bethlen-utca 20. sz. Hegedűből, zongorából, zeneelméletből órákat ad. Ovónői, tanítónői és zeneakadémiai vizsgára előkészít.

A közlelmezési miniszter 3500 vagon tengerit vetett ki a vármegyére.

Biharmegye idej tengeriterméséből *Windischgrätz* közlelmezési miniszter 3500 vagon csövestengerinek beszállítására kötelezte a vármegyét s erről ma *Fráter* Barnabás alispánt leiratban értesítette. Felhívta az alispánt, hogy minden lehető kövessen el arra, hogy sertéseket hizlaljanak az emberek, mert az ehhez szükséges tengeri a vármegyét terhelő kontingensbe be van számítva s ennél több sertést kössön le közszükségleti célokra.

A kontingensbe az árpát is be lehet számítani a miniszteri rendelet szerint. Egy métermázsa árpa megfelel egy métermázsa szemes tengerinek. A vármegye ezenkívül gondoskodni tartozik ellátatlanok tengeriszküségletéről s így ezt a kontingensen felül tartozik beszállítani.

A tengeri átvételét a Haditermésre bízta a miniszter, az átvétel után a kontingensen felül fennmaradó mennyiség az alispán rendelkezésére fog állani.

— Országos érdek, — mondja a miniszter — hogy a kivetett 3500 vagon csövestengeri beszállítsák és biztosítsák. Ezért az alispánt erélyes eljárásra utasítom.

A munkálatokat az alispán *Elek* Móric főnökkel együtt megkezdette.

A fiatalok büntetésének megmentése.

Hogy a fiatalok mennyire szorúlnak védelemre és a társadalom segítségére, mutatja az a tény, hogy hazánkban évenként körülbelül 90000 fiatalok kerül a fiatalok bírósága elé és ebből Pestvidékre 30,000, a fővárosra 9000 esik.

Észak Amerikában először valósították meg (New Yorkban) a gyermekbíróság gondolatát. Először pl. Chicagóban a patronázs munkát végző női egyesület azt tapasztalta, hogy a fogházakat 12—15 éves gyermekek töltik meg, mert azelőtt az amerikai államok büntető törvényei nem tettek különbséget a felnőtt és a fiatalok büntetőjogi felelőssége közt. Később azonban elkülönítették a fiatalokat és külön oktatásban részesítették és ebből született meg az a gondolat, hogy a fiatalokat a fogháztól távol kell tartani, hogy a bíróság ne csak ítéljen, hanem bánják a fiatalokkal, mint a gondos atya gyermekével.

Némely amerikai állam megköveteli pl. Indiana, hogy a megválasztandó gyermekbíró ne csak jogi képesítéssel rendelkezzen, hanem hogy 40 éves és családtagja legyen. A pártfogó a gyermekbíróság kiegészítő alkateleme, aki pl. a gyermeket gondozza a tárgyalás előtt és után és ha kell, fellép a szülők ellen, akik a gyermek elhagyottságának okai.

Most különösen látjuk a fiatalok züllését, a javító intézetek tulzafoltak. A fentemlített szám nemcsak beszélő, hanem siró szám is. Ha az olvasó egyszer beláthatna egy fiatalok büntetéselki történetébe, bukásának okait látná, a lelkiismeretének vádját érezné, hogy oly rideg szívet zárkózik el a patronázs munka elől. A váradi tár-

sadalomnak meg kellene mozdulni és nemcsak megalakulni, hanem állhatatosan dolgozni a patronázs munkában. Ebben egy új korszakot jelenthet a hivatalos pártfogói tanfolyam.

Akinek a patronázmunkához kedve és érve van, s van oly erős jelleme, hogy kitart benne, az iratkozzék be a hivatalos pártfogói tanfolyamra.

Jelentkezéseket levélben elfogad Szilágyi Dózsa premontrei tanár Uri-utca 12.

Nagy tengericsempészet Biharból Békésbe.

Biharmegye központi járásának jegyzője tegnap *Balásházy* Iván főszolgabíró elnöklésével értekezletet tartottak a vármegyházán.

A gabonafelesleg beszolgáltatása kérdésében nagyobb vita volt, s megegyeztek a legcélszerűbb módozatban, amelyet *Balásházy* Iván főszolgabíró javasolt. A teendőket ki is osztották.

A vetőmag megérkezéséről azonnal értesítést kapnak a jegyzők.

Petroleum rövidesen lesz, erről *Elek* Móric közlelmezési főnök ad garanciát. *Makra* Zsigmond elmondotta, hogy nappal nem lehet dolgozni, mert hivatalos ügyekben kell eljárni s este nem lesz mi mellett dolgozni. Többen a karbid feloldását kérték.

A tengeri beszolgáltatásánál sokan kifogásolták, hogy katasztrális holdankint 2 métermázsa és 60 kilogramm tengerit vették ki, holott az össztermelés 33000 métermázsa s így lehetetlen a 3500 vagonhoz beszolgáltatni a kivetett mennyiséget.

Keszthelyi Sándor jegyző elmondja, hogy a tengeri csempészet terjed. Lessen a vasutasok Békéscsaba felől hozott két vagonba berakták a tengerit s elvitték. Ő maga 10—11 vagon csempésztett tengeriről tud. A dolog Cséffán derült ki, véletlenül ott állt meg a vonat, ahol az állomásfőnök állott, aki a csempészet láttára kifakadt:

A tengerit kicsempészik s a Máv. ad hozzá kocsit, ez nem járja.

Balásházy Iván főszolgabíró kéri a jegyzőket, akadályozzák meg az ilyen csempészetet, ha kell, csendőrrökkel is.

Ledig Miklós főbizományos bejelenti, hogy ő maga ma reggel 100 métermázsa ilyen csempésztett tengerit fogott be. (Helyeslés.) Szentmiklósról csempészik a tengerit.

A cipőügyben a kereskedelmi és iparkamara felhatalmazta a főszolgabírót, hogy kiadhatja a cipőutalványokat. *Balásházy* Iván főszolgabíró erre felkereste *Lukács* Ödön polgármesterhelyettesét, aki kijelentette, hogy a város csak akkor adhat a megyének cipőt és bőrt, ha megkapja a megyét illető kontingenat. Addig tehát vár a megye s valahogy kihuzza.

Makra Zsigmond: Egy falu összeírta a cipő- és bőrszükségleteit s a Népruházati Bizottságtól megkapta, amit kért.

Elnök (nevetve): Panama.

Kijárónak keres 14—15 éves leányt a Tiszántúl kiadóhivatala azonnali belépésre.

Az új kancellár a birodalmi gyűlésen bejelentette a békelépést

Budapest, okt. 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Miksa, badeni herceg, birodalmi kancellár a birodalmi gyűlés mai megnyitói ülésén a következő beszédet mondotta:

— A szeptember 30-iki császári rendeletnek megfelelően a német birodalom politikai vezetése alapvető módon megváltozott, a hazája körül legnagyobb érdemeket szerzett gróf Hertling utódjaként engem hívott meg Öfelsége a császár az új kormány élére.

— A most nálunk megvalósított kormányzási módnak felelek meg, midőn a birodalmi gyűlésben haladéktalanul kifejttem azon alapelveket, amelyek szerint felelősség teljes és nehéz hivatalomat átvettem. Ez alapvető a szövetséges kormányokkal egyetértésben a többségi pártok mielőtt a kancellári ügyek átvételét elhatároztam, már megállapították. Ezek az alapelvek nem csupán saját politikai hitvallásomat tartalmazzák, hanem azon népképviselők többségének hitvallását is, amelyet a birodalmi gyűlés az általános, egyenlő és titkos választójog alapján saját kívánságom szerint állított össze. Csakis az a tény, hogy a nép többségének akaratát tudom magam mögött, ad erőt e komoly időben, hogy a birodalmi ügyek vezetését magamra vállaljam.

Amit ma itt mondok nem csupán az én munkatársaim, hanem a népek vezetői, a többségi pártoknak is programja:

Első sorban is a volt birodalmi kormány által a pápának 917. aug. 1-én adott válaszában elfogadását és a birodalmi gyűlésnek 917. július 19-ki határozatának feltétlen kijelentését tartalmazza a program. Azonkívül tartalmazza a program annak kijelentését, hogy a népek általános szövetségéhez csatlakozunk.

A sokat vitatott belga kérdés megoldását, Belgium függetlenségének és területének teljes helyreállításában látja.

A kártalanítás kérdésében is megegyezést akar a program.

Az eddig kötött békeszerződések sértetlensége nem lehet a béketárgyalás akadály.

Litvániában és Lengyelországban széles alapokon mielőbb népképviselőt alakítandó. Az új alakulást a polgári közigazgatás felállításával támogatjuk.

A belpolitikában tiszta és szilárd álláspontot foglaltam el. Javaslatomra a többségi párt vezetői munkatársaimul hivatnak meg.

Uraim! az volt a meggyőződésem, hogy a birodalmi vezetőség egységét nem csupán a kormánytagok pártállásának egyezőségével kell biztosítani, hanem fontosak az érzelmi egységek is. Ebből a szempontból indultam ki munkatársaim megválasztásában. Legnagyobb súlyt helyeztem arra, hogy az új birodalmi vezetőség tagjai a jogbéke alapján álljanak, hogy ezt a nyilvánosság előtt is elismerték legyen oly időpontban, midőn mi katonai eredményeink tetőpontján álltunk.

A fejlődés az alkotmány szabályainak változtatását tette szükségessé a szeptem-

ber 30-iki rendelet értelmében. A porosz választójog kérdése Poroszország kimagasló helyzeténél fogva német kérdés. Nem kételkedem abban, hogy a szövetséges államok a porosz példát határozottan követni fogják. E mellett rendületlenül kitartok.

A birodalomnak, mint egy szövetséges államok föderatív alapelvei mellett minden egyes tagjai belső alkotmányos életüket teljes függetlenséggel intézhetik. És ez olyan jog, mely Elzász-Lotharingiát is megilleti.

A kancellár szót ezután az ostromállapotról szóló törvény ellen felmerült panaszokról és kijelentette, hogy a császár rendeletet fog intézni a katonai parancsnokhoz az 1916. dec. 4-ről szóló császári rendelet haladéktalan kiegészítéséről. És ezzel új korszak kezdődik Németország belső életében.

Meg vagyok győződve arról — folytatta a kancellár — hogy ez a program, melynek alapelveit felsoroltam, kiállja az összehasonlítást minden idegen kormány alapelvei, további részleteket nem tartok helyenvalóknak.

Több mint négy éve folyik a legborzalmasabb küzdelem. Mindnyájunknak meg van már a maga sebhelye, mindazonáltal erős szívűek vagyunk és erőnkbe vetett hittel el vagyunk tökévelve, hogy becsületünk, szabadságunk, hazánk szolgálatában még továbbra súlyos áldozatokat hozunk.

Nyugaton hónapok óta egyetlen borzalmas csata folyik. Hála hősiességünknek, frontunk még nem tört meg. Erős hittel bizakodunk a jövőben, emellett azonban nem szabad egyetlen pillanatot elmulasztanunk, hogy bizonyosságot teremtsünk arra, hogy e rettenetes küzdelem egyetlen nappal se tartson tovább, mint ahogy elérhetjük a becsületes békét.

A birodalom összes illetékes tényezőivel és a szövetségesekkel egyetértésben jegyzéket intéztem az Egyesült Államok elnökéhez, arra kérve őt, hogy a béke létrehozását vegye kezébe és e célból az összes hadviselőkkel lépjen érintkezésbe. A jegyzék ma vagy holnap Washingtonba érkezik.

Amit én akarok, az egy általános, becsületes béke az emberiség számára. Azzal a belső nyugalommal nézek a lépés eredménye elé, amelyet jó lelkiismeretem úgyis mint embernek, úgyis mint népem szolgálójának ad nekem.

Nem csüggedünk el, ha arra gondolunk, hogy a kedvező válasz helyett egy másik eshetőség is bekövetkezhetik.

Nyugalommal fogadnám, mert ismerem katonai erőnk nagyságát, amelyek még megvannak és tudom, hogy az a meggyőződés, hogy nem harcolunk egyébert, mint becsületünkért, megacélozza erőnket. Remélem, hogy Amerika elnöke ajánlatukat úgy fogadja, amint mi adjuk s akkor a becsületes béke ajtója nyitva lesz az emberiség számára.

A kancellár beszéde után az elnök in-

ditványára a lengyelek és a független szocialisták ellenzése dacára a birodalmi gyűlés elnapolta magát.

Sajtórészvényjegyzés.

A Sajtóhölgybizottság felhívása.

Itt az ősz, a nyári munka, az Isten bő áldásának szüretje. Abban a reményben fordulunk a keresztény közönséghez, hogy akiket megáldott a jó Isten bő természettel, nagy jóvedelemmel, meg fogják hozni az áldozatot azzal a földdel, azzal a hazával szemben, mely még e nehéz életviszonyok közt is oly bőven juttatta áldását.

Sietni fognak, hogy a Sajtórészvényekből ismét jegyezzenek, hogy így erősítsék a védbástyákat egy hatalmas keresztény sajtó megteremtésével.

Azért minden hétfő d. u. 3—5 óráig a S. H. B. hölgyei inspekciót tartanak a Népszövetség helyiségében, a Kath. Körben és a legnagyobb örömmel állunk a részvényjegyzők rendelkezésére. Egy részvény ára jegyzéssel együtt 26 korona. Ha volna még, aki nem jegyzett, siessen még e hónapban hazafiúi és keresztény kötelességének áldozatát meghozni. De aki már jegyzett és van nélkülözhető pénze, jegyezzen ismét, hozzon áldozatot a keresztény sajtó oltárán, öntudata boldogítani fogja, hogy megtette a tőle telhetőt, hogy ur maradjon hazájában. A keresztény Magyarország megmentésének legtöbb eszköze — a sajtó!

Járuljunk mindannyian hozzá egy erős, független, modern, hazafias, keresztény sajtó megteremtéséhez.

Ugyancsak rendelkezésére állunk a közönségnek mindenféle sajtóügyben, lap- és könyvrendeléseket eszközölünk.

Önzetlenül állunk munkába, hogy gyenge erőinkkel a haza, az egyház és embertársaink javát szolgálhassuk, honorálják a mű munkakészségünket azzal, — adjanak minél több munkát.

S. H. B. elnöksége.

Liszt, mint gépalkatrész.

Ez év május hó 18-án Hábermann Mór 43 éves izr. hitközségi metsző földesi lakos, Opter Jakab 23 éves izraelita borsai (mármarosmegyei) lakos együtt megjelentek a sárrétudvari vasútállomáson s egy erős vaspántokkal ellátott ládát akartak feladni a mármarosmegyei Borsa községbe, Opter Wolf Mór címére.

Közösen felkeresték Kardos Andor sárrétudvari máv. előljárót s együtt arra kérték, hogy az Opter Wolf Mór címére feladandó két vaspántokkal leszegezett láda lisztet „gépalkatrészeket” vegye fel és továbbbittassa. A láda lisztet Opter Jakab atyjának akarta küldeni.

Hogy ez a dolog „simán” menjen, Opter Jakab 50 koronát átadott Hábermann Mórnak, hogy azt Kardos Andor állomáselőljáró nyitva levő fiókjába helyezze, ugyonban, hogy azt Kardos Andor lássa.

Az állomás előljárót azonban nem szédítette el az 50 korona s nem ment bele az „üzletbe”, hanem fülönfogta a két kafftanost s a ládát és a pénzt lefoglalta, a két atyafit pedig átadta a csendőrségnek.

Hábermann Mór a vizsgálat során a vesztegetési kísérletet beismerte, Opter Jakab azonban azzal védekezett, hogy az 50 K-t nem vesztegetési célra, hanem a szállítási költségekre adta át Hábermannnak.
A kir. ügyészség vádat emelt ellenük s tegnap tartották meg ez ügyben a nagy-

váradai kir. törvényszéken a főtárgyalást. — Ítéletet azonban nem hoztak, hanem elrendelték a máv. szakértőjének meghallgatását.
A tárgyalást Seress Barna bíró vezette; a vádat Nesztor Pál kir. ügyész képviselte.

A volt cár és az új cár manifesztuma a bolgár néphez.

Szófia, október 5.

Ferdinánd király a következő manifesztumot bocsátotta ki:

Bolgárok!

A királyságban bekövetkezett körülmények összejárásán folytán, amelyek minden józan polgártól az önfeláldozásig menő áldozatokat követelnek, drága hazánk javáért az első példát akarom adni az önfeláldozásból ama szent kötelesség ellenére, amelyek 32 esztendő óta oly szorosán fűztek engem ehhez az országhoz, amelynek boldogulásáért, nagyságáért mindent megtettem, ami erőmtől telt.

Elhatároztam, hogy a bolgár királyi trónról elsőszülött fiam Boris, tirovoi herceg, Ó királyi fensége javára lemondok.

Amidőn ezt az elhatározásomat bejelentem nagyon szeretett bolgár népemnek, minden hűséges alattvalóhoz, igaz hazafihoz azzal a kéréssel fordulok, hogy egy emberként csoportosuljanak Boris cár trónja körül, a kinek nevével a régi bolgár királyság sok nagy tette fűződik össze, hogy a hazát e súlyos helyzetből kivezethesse, ismét fölemelje arra a magaslatra, amelyet a sors kijelölt neki.

Amidőn mélyszégyen gyásszal szívemben elbucuzom drága Bulgáriától, hálámot fejezem ki az egész bolgár népnek azért a támogatásért, a melyben uralkodásom idején részesített.

Irányítsa a Mindenható éber szemmel a bolgár nép sorsát, vezesse nagyszerű biztos jövő felé.

Ferdinánd.

Szófia, október 5.

Boris király manifesztuma szószerint így hangzik:

Bolgárok!

Szeretett atyám mai keleti manifesztumában kijelentette, hogy javamra lemond a trónról.

Ezzel az áldozattal, amellyel személyét a bolgár nép magasabb érdekeinek feláldozta, bizonyítékát adta a bolgár nemzet iránt való változatlan szeretetének. Tudatom a bolgár nemzettel, hogy a mai napon III. Boris néven elfogalom a bolgár cár trónját.

Szép Bulgária földjén születtem, orthodox vallásban neveltek fel, szeretett népem közepette, melynek fényes tettei, folytonos haladás fölött, való örömeiben nekem is részem volt. Áthatnak eszméik a demokratikus szellemtől, amely ép úgy megnyilatkozott a szabadságért, függetlenségért folytatott tradicionális küzdelmekben mint minden nyilvános, szociális be rendezésekben.

Ünnepiesen kijelentem, hogy alkotmányát usztelekben tartom, hűséggel, önmegtagadással szolgálom az ország érdekét a nemzet boldogulására és javára. Támaszkodva a nemzet akaratára, bizalmára, a mindenható védelmére, felhívok minden bolgárt: sorakozzék trónom köré, nyujtsa nekem támogatását, hogy teljesíthessem a hazám iránt vállalt szent kötelességemet, a mely a legnagyobb megpróbáltatások, megerőltetések pillanatait éli át és a bolgár fajnak, méltó jövőt biztosít.

Éljen Bulgária!

Szófia, 1918 október 3.

III. Boris.

Ferdinánd volt bolgár király Ebenthalban.

Budapest, október 5. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Ferdinánd volt bolgár király ma hajnalában megérkezett Ebenthalba a Kóburg-család kastélyába, a hoi két leánya, Nadesda és Eudoxia hercegnők már a múlt hét óta tartózkodnak.

Szőlősgazdák figyelmébe

A nagyváradai városi szeszifőzde f. évi szept. 28-án a törköly átvételéről kibocsátott közleményében annyi téves állítás van, mely a szőlősgazdákat nemcsak félrevezeti, hanem a tájékozatlanokat meg is károsítja, úgy, hogy azok ellen szőlősgazda társaim nevében, mint a hegyközség h. elnökének, felszólalom keli.

Első téves állítása az, hogy a városi szeszifőzde is legfeljebb csak kétszer sajtolt törköt vesz át, mert a kétszernél többször préselt szőlőtörkö a kifőzésre nem alkalmas.

Második téves állítás, hogy esetleg vízzel leöntött és újra sajtolt törkölyt nem vesz át, mert szeszifőzésre ez sem alkalmas.

Ezen két állítás merőben ellenkezik a gyümölcseszészfőzési rendelettel, mert a gyümölcseszészfőzésről szóló miniszteri rendelet a szőlősgazdáknak a szőlő sajtolására semmi utasítást nem adott, a sajtolás számát nem szabta meg, sőt a vizsajtó használatát sem tiltotta el, mert a szeszifőzési rendelet nem a anyag és tájékozatlan gazdák rosszul sajtolt törkölyében könnyelműen visszahagyott must tartalmát, hanem a kétszer, háromszor, sőt még ezenfelül a vizsajtóval is kisajtolt törkölymust tartalmát vette számításának alapjául és ezért állapította meg annak árát métermázsánként 14 koronában.

Nem szabad tehát a szeszifőzdeket azt hirdetni, hogy a három, vagy négyszer kisajtolt törkölyt a városi szeszifőzde nem veszi át, mert akárhány-szor van is sajtolva, a városi szeszifőzde köteles átvenni.

A második állítása, hogy a megvizezett törkölyt és ismételt sajtolt törkölyt nem vesz át, hasonlóan félrevezetésre alkalmas

ennek az ellenkezője az igaz, mert világosan meg van írva a rendeletben, hogy kapásbor, lőre vagy csiger készítésére használt, tehát vizezett törkölyt métermázsánként 3 koronájával tartozik a főzde átvenni.

Hogy a kibocsátott rendeletnek annál nagyobb eredménye legyen, nem átalja a szeszifőzde a gazdákat megfenyegetni, mondván figyelmeztetjük a termelőket, hogy saját érdekükben a kétszer való sajtólástól tartózkodjanak, mert aki ilyen törkölynek a beváltását megkísérelné, az ellen a törvény teljes szigorával lennének kénytelen eljárni! Vajjon melyik az a törvény, a melyik a hibás törköly beszállításának már a kísérletét is bünteti?

Hirdetményét befejezi még egy légből kapott állítással, hogy t. i. a törkölyt minden szőlősgazda beszállítani köteles, mert ellenkező esetben ő majd megvizsgálattja, hogy kínél mennyi törköly lett és mire lett felhasználva, mert aki azt másra és nem főzésre használja, azt megbüntetik.

Hát ez nem lehetséges, mert aki törkölyét nem akarja vagy nem tudja beszállítani, az bejelenti a szeszifőzde és ha az el nem viteti, akkor az ott rothad el az udvarán és lesz belőle trágya.

Nehogy szőlősgazda társaim a városi szeszifőzde tanácsára hallgatva, maguknak kárt csináljanak, én is figyelmeztetem őket a következőkre:

Először is ne fogadják meg a szeszifőzde tanácsát, mert azzal ugyan a városnak nagy hasznót, de saját maguknak igen nagy kárt csinálnak, mert ha valaki a kétszer kisajtolt szőlő törkölyét nyomban harmadszor is kisajtolja minden mázsa törkölyből legalább 15 liter mustot kap. Ennek az ára csak 5 koronájával is 75 korona; levonva a 15 kilogramnyi musttal kevesebbet törkölynek, apadásául á 14 K = 2 K 10 f., sőt a munkára is 6 koronát, együtt 8 K 10 fillért, marad többlete 67 korona 90 fillér.

Ennyit veszít a gazda minden mázsa törkölyben, ha nem sajtolja háromszor is ki azt.

Ez az, amit a városnak a szeszifőzde akar megszerezni tőlünk. Ne hagyjuk magunkat megkárosítani.

Másik figyelmeztetésem, hogy a megyei holdnál kisebb szőlők tulajdonosai, kiknek a törvény a lőre vagy csiger készítésére jogot ad, éljenek jogukkal és csináljanak maguknak és munkásaiknak jó lőrét, vagy csigert, mert az nyáron át kellemes ital a mostani drága bor helyett.

Nem kell a szeszifőzde üres fenyegetéseitől megijedni, át fogja bizonyítani venni a négyszer sajtolt, meg a lőreből kikerült törkölyt is, mert kötelessége és ha ezt nem tenné meg, akkor minden esetben forduljanak gazdatársaim hozzám és a hegyközségi választmány bizonyára meg mutatja az igazsághoz vezető utat, a melyről a szeszifőzde tulbuzgóságában ez alkalommal letért.

Székely Sándor

hegyközségi h. elnök.

* A női egyesületek és a hivatalos pártfogói tanfolyam. A hivatalos pártfogói tanfolyam fontosságát mutatja, hogy a női egyesületek gyűléseiken foglalkoztak vele. A leányklubban szept. 29. gyűlésen történt a tanfolyam ismertetése és a lelkes elnökkel az élén többen iratkoztak be. A kath. Nővédő Egyesület a tegnapi gyűlésen méltatta a tanfolyam fontosságát és többen jelentkeztek. A jótékony egyesületek működése a patronázs nélkül csonka. Akik igazán lelkesednek a lélek mentéséért, azok erre a legnagyobb tért a patronázsban nyerik. Azért az elnökség kéri az egyesület tagjait, hogy a tanfolyamra minél többen iratkozzanak be.

A tárgyaláson nem lehet szó a monarchia megsemmisítéséről.

Semleges vélemény.

Budapest, október 5. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Semleges körökben a legnagyobb érdeklődéssel kísérik a monarchia békejegyzékét. Az a körülmény, hogy a javaslatot egyedül Wilsonhoz és nem az összes ántánt hatalmakhoz intézték, már előre kizárja a tárgyalás lehetőségéből az antanthatalmak azon együttes megállapodását, amely a monarchia katonai, politikai és gazdasági megsemmisítését tartalmazná.

Bulgáriával megszakadt minden összeköttetésünk.

Budapest, október 5. (Saját tudósítónktól.) Budapestre érkezett magánjelentések szerint a Bulgáriával való minden összeköttetésünk megszakadt, csupán a Budapesttel való összeköttetésünk maradt még egyelőre meg. A közlekedési vonalak mind el vannak vágva, Várnában az átrakodás megszűnt. Egyéb-ként is úgy látszik, hogy az antant a dunai kikötőkre nagy súlyt helyez. Bulgáriában semmi rendkívüli esemény nem történt, ottani hatóságaink még ott vannak, csupán egyes katonai parancsnokságok tették át székhelyüket Nisbe.

Hindenburg jelentése Vilmos császárnak.

Budapest, október 4. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Vilmos császár tegnap délelőtt Hindenburg vezértábornagy előadásában meghallgatta a vezérkar jelentését.

Az orosz kormány felmondta a bresztlitovszki szerződést.

Budapest, október 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés délelőttre meghatározott időpontjának délutánra való elhalasztása olyan fontos külpolitikai eseményre vezethető vissza, amelynek közlése a kancellár bemutatkozó beszédének lényeges része lesz. — Nevezetesen: az orosz kormány tegnap felmondta a bresztlitovszki szerződést.

Bécsből jelentik: A Neue Wiener Journal berlini levelezője arról értesül, hogy Csicserin orosz külügyi népbiztos jegyzéket intézett Törökországhoz, amelyben kijelenti, hogy az orosz és török kormány között kötött békeszerződést érvénytelennek tekintik.

HÍREK

* Csoportvezetői értekezlet. A Kath. Népszövetség csoportvezetői ma délután 4 órakor a Népszövetségi Hitelszövetkezet helyiségében értekezletet tartanak. Az értekezlet főbb tárgyai: Sajtóügy. A „Hangya” szövetkezet Hitelszövetkezet. Szilveszteri esték. Központi Katholikus Ház. Tagdíjak. Szervekedés a békeidőre. Új csoportvezetők. Zászlószentelés. Népszövetségi mozi. Ifjúsági mozielőadások. Kisiparosok jövője. Tanonckérdés. Kath. Legényegylet újjászervezése. Tekintettel az egyes tárgyak nagy jelentőségére az értekezlet pontosan 4 órakor kezdődik s az összes csoportvezetők szíveskedjenek megjelenni. Azokat, akik a jövőben csoportvezetői teendőik ellátására vállalkoznának, szintén szívesen látják az értekezleten.

* Ma nem lesz népszövetségi mozi. Tekintettel a kezdődő szüretre, ma a népszövetségi mozi előadást nem tart.

* A nagyprépost adománya a Kath. Növédő Egyesületnek. Dr. Bundala Mihály nagyprépost 1000 koronát adományozott a Kath. Növédő Egyesület magasztos céljaira a legszegényebb néposztály csecsemőinek felsegítésére. Az egyesület elnöksége ezután is hálás köszönetet mond a nagylelkű adományért. A Növédő Egyesület elnöksége.

* A Kath. Legényegylet szüreti estéje. A háború, mint annyi más szép és hasznos intézmény működését, a nagyváradai Katholikus Legényegylet tevékenységét is megbénította. Tagjainak jórészt a haza szolgálata vonta el hivatásuktól és az egyesületi működéstől. Most újjászerveve, ismét megkezdte intenzívebb működését. Megtartja rendezett összejöveteleit és mulatságait. Beköszöntőül október 13-án saját helyiségében műsorral egybekötött szüreti estélyt rendez a legényegylet újjászervezése és az egylet hadirokkantjainak felsegélyezése céljaira. Az estély kezdete 7 órakor. Belépőjegy tagoknak 2 kor., személyjegy 3 korona, családjegy (2 személyre) 5 korona. A meghívó a jegyváltásnál előmutatandó. Felülfizetéseket, külö-

nös tekintettel a fenti nemes célra, köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak.

* A sokféle emberek. A színháznál tegnap nagy hullámmást idézett fel Ilyés Dániel cikke, amelyben szóvá tette, hogy Lukács Ödön színésznőknek is adott börtalpakra utalványt.

— Én is benne vagyok a cikkben, fakadt ki H. Körössy Juci, de védjenek meg minket, hiszen a színész is ember, sőt sokféle ember. Pesten megállapították, hogy a színészek korlátlan mennyiségben kapják meg a színházhoz szükséges ruházatot és kellékeket. Irják meg kérem, hogy nekünk az kell s éppen olyan emberek vagyunk, mint a többiek.

* A „Hangya” új főtisztviselője. A „Hangya” fogyasztási szövetkezet budapesti központja nagyváradai fiókjához áthelyezte Zakar Kálmánt, mert a nagyváradai fiók üzletköre annyira kitért, hogy dr. Maguránvi Jenő ügyvezető igazgató mellé, még egy főtisztviselő beosztása vált szükségessé. Zakar Kálmán, aki Biharvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, a Margittai Takarékpénztár igazgatója, ugy a vármegyében, mint Nagyváradon, széleskörű ismerettséggel bír és benne a város és megye közgazdasági élete jeles erőt nyer.

* Rövidített tanfolyam jegyzők számára. A háború sokakat megakadályozott abban, hogy a községi és körjegyzők részére rendezett közigazgatási tanfolyamokat elvégezhessék. Ezek számára a belügyminiszter most rövidített tanfolyamokat tartat. — De mert a katonai hatóságok a hallgatók szabadságolását szűkre szabták, a jelentkezőket összeírják s turnusonként engedik haza.

* A király egy hétgyermekes családapának. Tóth Imre hegyközségi földművesnek hét fia vonult hadba a háború folyamán, mind bátor, jó magyar katona ma is. Károly király, aki a magyarság háborus vitézségét becsüli, most is kifejezést adott elismerésének. A fiuk apjának 300 koronát küldött s emlékül nevének kezdőbetűivel egy katonaszobrot. Balásházy Iván főszolgabíró legközelebb adja át a kitüntetett magyarnak a magyar király ajándékait.

* Cipész közgyűlés. Felkérem a terület cipész szakosztályába tartozó összes cipész iparosokat, hogy f. hó 6-án, azaz vasárnap d. u. 3 órakor az Arany Sas vendéglő negytermében tartandó folytatólagos cipész szakosztály közgyűlésén minél számszerűbben megjelenni szíveskedjenek. Kérem a megjelenést annál is inkább, mert Lukács Ödön polgármesterhelyettes ur felhívására a városi cipőosztálynál betöltésre váró szakiparos helyére 3 szakiparost kell ajánlani. — Tisztelettel: Czegléd elnök.

* Meghalt Goldberger Miksa dr. Karakterében, gondolkozásában, kulturájában kiváló ember halt meg tegnap éjszaka. — Goldberger Miksa dr. ügyvéd halálát hirdeti a Leszámitoló és Jelzálogbank épületén a fekete lobogó, amely az intézetnek jogtanácsosa volt. Ötletes, bohém kedélyű férfi fejezte be ötven éves korában életét. Tanári családból eredt, testvérei is mind tanárok. — Az elhunyt művelt ember volt, több ízben járt külföldön, franciául, angolul, németül, latinul és görögül beszélt, a szaktudományt is művelte. Jó, derék ember volt, sok barátal dicsekedtetett. Ötletei a szomorú napok vigasztalói voltak. Agyszélhűdés ölte meg.

* **Házasság.** *Heray Sándor* m. á. v. vonatkisére házasságot kötött *Kolozsváry István* helybeni nagyiparos bájos és művelt leányával *Rózsikával*.

* **Dr. Davidovics Sándor** nagyváradi ügyvéd három évi szakadatlan frontszolgálat és tizenegy havi olasz fogság után felmentetvén, ügyvédi működését megkezdette *Rimánócy-utca 8. szám* alatt.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szerelgetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Legujabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona gyógyszerár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Haltenberger Vilmos
kelfestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Színház.

A színház műsora:

Vasárnap délután: *Pillangó kisasszony, Parasztbecsület.*
Este: *Ocskay brigadéros.*
Hétfő: *Kaméliás hölgy.*
Kedd: *Traviata.* *Babits Vilma* fellépte.
Szerda: *Sztambul rózsája.* *Babits Vilma* fellépte.
Csütörtök: *Velencei kalmár.* *Ivánfi Jenő* fellépte.
Péntek: *Tartuffe.* *Ivánffy Jenő* felléptével.
Szombat d. u.: *A becsület.*
Este: *Tul a nagy Krivánon.*
Vasárnap d. u. *Egy szegény ifju története.*
Este: *Rip-Van-Winkle* — operett.

Bőregér. Üdülést jelentenek ezek a régi kedves operettek, a melyeknek van zenéjük, meséjük, a melyek igazi belső értékükkel biztosítják maguknak a halhatatlanságot. — *Strausz* operettje ma is frissebb, mint akárhány operettüdjónk, melyeket csak a pajtáskodó kritika képes ideig óráig valahogyan fentartani. Az efféle reprizeket mindig örömmel fogadja a közönség, kivált olyan nagyjában jó előadásban, mint a minő a tegnapi volt. *Aggházy Melinda* pompás éneke az est fénypontja volt. *Békéfi* tenorja nagyon jól érvényesült. *Stoll* a foházigazgató szerepével aratott sikert, *Deák Kornél* pedig a foházör szerepében érvényesítette ismét kitűnő komikus tehetségét. *Tamás Alfréd*, *Horváth Nusi*, *Szigeti méltán* egészítették ki az együttest. *Katona Irén* nagyon gyenge, ab-

szolut szintelen *Orlovski* herceg volt. Nagyon sikerültek a második felvonásbeli táncok, a melyeket *Horváth Marietta* tanított be. Valamennyit megújrazták. Az ének és zenekar sikere *Sz. Szathmáry Endre* karmestert dicséri.

Október 6. Ma este a hazafias emlékezés fátyla gyulad ki a Szigligeti színházban, a vértanuk napjának nagy emléke árad a színpadról a nézőtér megilletődött soraiba. *Ocskay brigadéros*, e magyar történelem folyton ismétlődő mártírúmánának egyik esete az, amelyben a közönség a mindennapi élet hajszájától eltompult lelkét megfürösztetheti. *Ocskayt Bihari Ákos* játsza felülmulthatatlan lendületével, *Tisza Ilona H. Körössy Juci* kiváló szerepe.

Két klasszikus előadás. A jóból a sok is kevés, de ki panaszkodhatik akkor, mikor egy héten két klasszikus előadást nézhet végig. *Shakesperet* és *Moliéret*. *Ivánfi* interpretálásában láthatja. A jubiláló nagy művész két fellépésére már ma várhatóak a jegyek, az *A. B. bérlők* szerdán délig nyilatkozhatnak, hogy megtartják helyeiket.

A jövő hét műsorában változás állott be. *Aggházy Melindának*, a színtársulat primadonnájának atyja, a hírneves zongoraművész és zeneszerző súlyosan megbetegedett s a művész nő édes atyja betegágyához utazott, ahol pár napig kénytelen maradni. — Ezért a színház igazgatósága *Babits Vilma* hoz a debreczeni színház operanékesnőjéhez fordult, aki igazgatója beleegyezésével elvállalta, hogy kedden a *Traviatában*, szerdán a *Sztambul rózsájában* lépjen fel. Még friss és jó emlékeiben van a közönségnek az ő *Traviata*-beli szereplése, amelyet csodásan zengő hangjával a sikerek rég nem ismert magaslatára emelt. Az opera teljesen elkészülve várta ezt az előadást, amelyet ez az alkalom, hogy *Babits Vilma* Nagyváradra jön, egyszerre aktuálissá tett. Az operában a főszerepeket *Békéfi*, *Tamás Alfréd* és *B. Kovács Margit* játsszák. *Sztambul rózsája* pedig a művésznőnek vidámságát, mozgékony-ságát és előadásbeli kvalitását fogja érvényre juttatni.

A legnépszerűbb opera a *Parasztbecsület* kerül színre vasárnap délután azokkal a szereplőkkel, akik ezt a változatos muzsikájú operettet a felújításkor sikerre vitték. Az opera előtt a *Pillangókisasszony* meg ható drámáját adja a színtársulat drámai együttese, élén *Hevesi Mariskával*.

Roboz Elek Nagyváradon. Az Országos Színészegyesület igazgatója, *Roboz Elek* tegnap megérkezett Nagyváradra s váratlan rovincsolást tartott a színháznál. Megvizsgálta a könyvvezetést és számadásokat, összehasonlította az okmányokkal az egyes tételeket s mindent rendben talált. A pontos könyvvezetésért s kifogástalan ügykezelésért elismerését fejezte ki *Erdélyi Miklós* igazgatónak és *Halmay Lajos* titkárnak.

MOZI.

Mária Corvin, az éj liliuma. Az *Uránia* ma este feltűnő ujdonsággal várja közönségét. Az *Éj liliuma* című megragadó művészregényt mutatja be. A pompás film, mely két napig marad műsoron, bizonyára nagy tetszést fog aratni.

Nagy szenzáció az *Apollóban*. A nagysikerű *Max Landa* film után ma ismét nagy meglepetés lesz az *Apolló* új műsora. Az igazgatóság szerencsés kétései révén abban a kedvező helyzetben van, hogy a dán és berlini nagy filmgyárak több elsőrangú

ujdonságát a magyar mozgószínházak közt elsőnek hozhatja színre. A mai programon két eredeti nagykoncepciójú fölvetel szerepel, két modern dráma, a mai társadalom megrázó regénye. Egyik film nemzetközi szenzáció és maga a technikai felvétel valóssággal feltűnő eseménye a kinematográfianak.

VIGADÓ mozgó- színház	MA A tánc démona. Előadások kezdése hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.
-----------------------------	---

Nyílttér

A Leszámitoló és Jelzőlog Bank Részvénytársaság igazgatósága, felügyelő bizottsága és tisztviselői kara mély megilletődéssel jelenti, hogy érdemes munkatársa

Dr. Goldberger Miksa
ügyvéd, jogtanácsosa

folyó évi október hó 5-én váratlanul elhunyt.

A megboldogult intézetünk alapítása óta haláláig — megszakítás nélkül 20 éven át — lelkes buzgósággal, fáradhatatlanul és sikeresen munkálta intézetünk javát és annak fejlesztése körül értékes közreműködésével maradandó érdemeket szerzett.

Elhunyta érzékeny veszteség intézetünkre. Tiszteletre méltó emlékét mindenkor hálás elismeréssel és kegyelettel fogjuk megőrizni.

Nagyvárad, 1918 október hó 5.

Áldás emlékére.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY.**

Kiadóutajdonos: **Szent László-nyomda r.-t.**

Árverési hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy azaz azon körülbelül 115 hektoliter vízmentes és szagmentes 1917. évi termésű bor, amelyet *Grünfeld Sándor* nagykárolyi lakos, *Bosták József*, *Kribus József* és *Feldnik András* szentjobbi lakosoktól és *Termelőktől* megvett de el nem szállított 1918. október 9-én d. u. 3 órakor *Szent-Jobbon* a *Hangyás Ujhegyen* ezen termelők pincéjénél tarandó nyilvános árverésen *Grünfeld Sándor* kárára és veszélyére a legtöbbet ígérőnek azon feltétel mellett lesz eladva, hogy a bor a nevezett termelők hordóinak hitelesített irtartalma szerint azonnal az árveréstől átveendő. Az ára a vételi illetékekkel együtt készpénzben legott kifizetendő.

Az áru 24 óra alatt az árverési vevő hordóiba átírtendő, mert különben ugyanaz a bor az árverési vevő kárára és veszélyére másnap újból elárvereltetik, ugyanazon órában, ugyan ott és ugyanolyan feltételek mellett.

Az árverés alá kerülő borból körülbelül 27 hektoliter seprőstől, a többi lefejtve értendő. Az árverés különben 27 hektoliterre külön meg lesz és külön 48 hektoliterre megtartva.

Székelyhid, 1918. október 6.

Dr. Stettner János
kir. közjegyző.

Ujvárosi Takarékpénztár

részvénytársaság
Nagyvárad,
Szent László-tér 5

Az Adriai Biztosító Társulat bihar-
megyei főigynöksége.
A m. kir. Osztálysorsjáték főelárusítója.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára előnyös kamatoztatás mellett. Leszámitol váltókat. Előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonőket közvetít. Előleg ad értékpapírokra.

Az Adriai Biztosító Társulat részére elfogad kedvező feltételek mellett élet, tűz, betörésselopás, baleset és szavatossági biztosításokat.

Mint a m. kir. Osztálysorsjáték fő elárusítója elad a most folyó huzások utáni III. sorsjátékra sorsjegyeket egész fél, negyed és nyolcad darabokban. 110.000 sorsjegyből 55.000 feltétlen nyer.

Az intézet ingatlanforgalmi osztálya megbízás folytán elad kisebb és nagyobb ingatlanokat kedvező feltételek mellett.

Kitűnő jövedelmezőségű két nagyobb bérpalota és négy kisebb bérház eladó.

Eladó a nagyváradi szőlőhegyen 8 beültetett hold szőlő, gyönyörű 2 és fél holdas gyümölcsös, továbbá Székelyhidon 10 és fél hold szőlő nemes gyümölcsös és a Fugyivásárhelyi hegyen 6 katasztrális hold szőlő jó karban levő épületekkel.

Budapesti megbízás folytán veszünk különféle ipari és kereskedelmi vállalatokat.

Mindezen ügyekben bővebb felvilágosítással készséggel szolgál az

Ujvárosi Takarékpénztár

részvénytársaság
Szent László-tér 5
Telefon: 9-94 sz.

BOROK

kicsinyben és nagybani eladását megkezdtem.

Özv. Csatóry Istvánné
Teleky-utca 60. szám.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

Eladó szőlőoltványok

1 és 2 évesek

amerikai és hazai vesszők

Arjegyzéket küld és telepítéseket vállal:

Molnár Mihály
Abaujszántó.

Békeminőségű

finom kelméből készült

leány és nőikabátok

200 K-tól 600 K-ig kaphatók

Kossuth-u. 2. (emeleten)

WITRAELNÉL, d. u. 2-től 4-ig.

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtűk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőráruk, pipere és toillete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszmuáruház
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.
javítások eszközöltetnek.

URÁNIA
mozgó-
színház

MA

Az éj lilioma.

Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

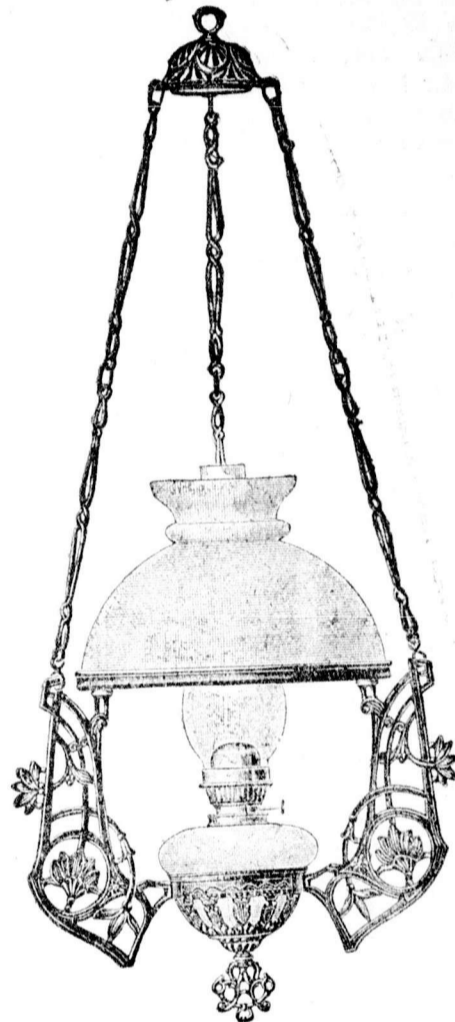
APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Szenzációs új műsor.

Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet színes tálcával	40-
Kávékészlet	40-
Fekete-kávé készlet sánc tálcával	40-
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80-
Főző lábasok tűzálló	6-
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10-
Befőtés-készlet finom aranyozással felsz.	40-
Függőlámpa csigás felszerelve	60-
Falitűkör színes aranyozással	40-
Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szem.	300-
Ebédőkészlet sáncs finom minátval 190 részes, teáskészlettel együtt	500-

Diszmuáruk, majolika disztárgyak, valódi cobald diszmuáruk, terakotta figurák, chinaezüst és alpaccza ezüst áruk
legnagyobb választékban.

Képeretezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladókknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszmuáru nagy gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Perfekt

gyors- és gépirónó esti órákban alkalmazást keres. Cim a kiadóban.

Borszállítást

elvállalok. Apolló-tózsde.

Deutsche Frau

bittet um Stellung bei einer Kleinen besseren Familie oder aleinstehender Dame mit ihrem 20 Monat altem Kinde Kleine Ungargasse No 28

Eladó

3 kisebb és nagyobb szőlő és 2 kisebb ház és egy bérház. Értekezni Toma Józsefné Nilgésztelep, Hajdu-ház.

Borsajtó

egész erős nyomású gépek azonnal szállítható. Gitye gépgyár.

Megfelelő fűtő,

ki központi fűtés kezeléshez ért, jó fizetéssel állandó alkalmazást nyer. Tanult lakatosok előnyben részesülnek. Egyesült Bank és Takarékpénztár r.t. Bémer-tér.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ne dobja ki pénzét

ruháért, mert a kintinben beválruhafestékekkel régi ruhadarabjait alacsony pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárban, a városháza mellett.

Tyukszemirtő

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrceményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Több évi

bankgyakorlattal bíró férfi- vagy nőtitkár keres azonnali belépésre a Polgári Takarékpénztár

Spanyolnátha

járványoknál betegszobákban lenyó (borovicska) szobaillat kitűnő dezinficiáló permező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

Eladó

sarok háztelek Nilgésztelepen. Értekezni Reáliskola-utca 2, Kuglislánál.

Okleveles tanító

privát órákat ad és magán tanulókat elfogad. Cim a kiadóban.

3 szobás villalakás

nagy holdas kerttel, vízvezetékkel — villannyal eladó. — Ugyanott borsajtó zuzóval kölcsönbe kiadó, vagy szőlőtermés megvételre. Körösoldal, körösi vasúti hidnál. Tamás.

Egy női téli kabát

eladó Csengery-utca 8, kaputól jobbra.

Teljesen gyakorlott

gyors és gépirónó, aki a könyvelésben is jártas, azonnali alkalmazást nyer a Nagyvárad Agrár Takarékpénztárban.

Likör

és rumkomposziók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognackivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

Poloskairtó

Moksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák iratására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Uridivat

Cziller Imre Nagyváradban. Férfi- és fiukalapok, nyakkendők, lugek, gallérok, kézelők, zsebkendők, harisnyák, sétabotok, bőrdaruk, pénztárcák, esőköppeny, esőernyők, acélárúk legolcsóbban. Tisztviselőkérdvezmény. d

Pemete

és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárban, a városháza mellett.

Verő Albert és Társa fatelepe

fűrész- és faaprító üzeme. Nagyvárad, Vámház-utca 6. Telepi telefon: 10-13. — Központi irodai telefon: 2-39. Arany János utca 7.

Hirdetmény!

Tudomására hozzuk Nagyvárad város közönségének, hogy a Vámház-u. 6. sz. a levő fatelepünkön létesített fűrész- és faaprító üzemünket néhány napon belül üzembe hozzuk, minnek következtében I. hó 7-től, hétfőtől kezdve megrendeléseket felvesszünk.

A megrendelések fölvétele és a szállítások eszközlése a következő módozatok mellett fog történni:

Megrendelések föladhatók:

Központi irodánkban, Arany János-utca 7. Telepünkön, Vámház-utca 6. a Hegedüs Hirlapirodán a Nagyvárad ipartestületnél

Ezen megrendelő helyeken utalványok válthatók készpénzfizetés ellenében. Az eladások **maximális áron** eszközöltetnek. — Az aprított fa árai a következők:

a telepen átvéve	— — — — —	K 15.80	100 kg.-ként
házhoz szállítva és ledobva	— — — — —	K 17.50	„ „
házhoz szállítva és pincébe vagy kamarába rakva	— — — — —	K 18.—	„ „

A házhoz szállítással megrendelhető legkisebb mennyiség 10 métermázs, a telepünkön átadva ennél kisebb mennyiséget is kiszolgálunk. A szállításokat előreláthatólag e hó 12-e és 15-e között kezdjük meg és a megrendelések sorrendjében eszközöljük. — Tekintettel arra, hogy a háborús viszonyok következtében fővárosi mintára létesített, modern üzemünk fölállítására rendkívül nagy áldozatokat igényelt, különös érdekünk, hogy vevőközönségünk korlátlan bizalmát kiérdemeljük, a tűzifa mérlegelését a budapesti Schember C. és Fia cég által készített és automatikus súlyjelző készülékkel ellátott szekér hídmerlegesen fogjuk eszközölni. Ennek következtében a t. vevőink a megrendelt tűzifa teljes súlymennyiségének hiánytalan kiszolgáltatása tekintetében meg lehetnek nyugtatva, annál is inkább, mert a súlyjelző készülék által kiadott eredeti mérlegjegyek minden alkalommal a szállítási jegyzékhez csatoltnak.

Teljes tisztelettel **Verő Albert és Társa.**

Nagyszalontai járás főszolgabírójától.

1814—1918. szám.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye nagyszalontai járásban lemondás folytán megüresedett kötegyáni körorvosi állásra pályázatot hirdetek.

A kör székhelye: Kötegyán. A körhöz tartoznak még Ant és Méhkerék nagyközségek.

Az állás javadalma:

1600 kor. tőzsfizetés, mely öt évenként 200—200 kor. pótlékkal emelkedik.

Lakás, uti átalány esetleg természetbeni fuvar, valamint szabályrendelitetleg megállapított látogatási és műtéli díjjak.

Megválasztandó orvos megszerezheti a vasuti munkás pénztári magánorvosi állásokat is.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t.c. 7. §-ában előirt képesítésüket igazoló okmányukat f. évi október hó 25-ig hozzám annál is inkább terjesszék be, mivel a később beérkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

A választást **f. évi október 26-án déli 12 órakor** fogom megejteni Kötegyán községházánál.

Nagyszalonta, 1918 szeptember 27.

Csanády Jenő
főszolgabíró.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték szerelő, bádigos, lakatos, műszerész és bronzműves.

lógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.